

บทที่ 6

การอภิปรายผลการศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

ในงานศึกษาวิจัยเพื่อมุ่งเสนอแนะแนวทางแนวทางการพัฒนาสภาพพื้นที่ถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ จากการอาศัยกรอบความคิดทางด้านการรับรู้และการจดจำเป็นเกณฑ์ ซึ่งได้นำไปสู่การศึกษาโดยใช้แนวคิดของลินซ์และแอปเปิ้ลยาร์ดเป็นแนวทางเพื่อหาคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้และจดจำ พบว่าพื้นที่ศึกษานั้นมีองค์ประกอบของเมืองที่ถูกรับรู้และจดจำได้อย่างสอดคล้องกันอยู่และมีคุณลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อความชื่นชอบของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จากข้อมูลผลการศึกษาที่ได้นี้ นำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เพื่อหาความเชื่อมโยงทางกายภาพที่ส่งผลต่อการรับรู้และจดจำตลอดจนผลความชื่นชอบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา ซึ่งผลที่ได้จากการอภิปรายนี้จะเป็นข้อมูลที่จะถูกนำมาใช้ในการพิจารณาเสนอแนวทางการพัฒนาในการส่งเสริมหรือควบคุมคุณลักษณะทางกายภาพที่น่าจะสามารถเข้าถึงการรับรู้ปัจเจกชนได้ ซึ่งแบ่งการอภิปรายออกเป็นสามส่วนตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

- 6.1 อภิปรายผลการศึกษาเพื่ออธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบของเมืองและการรับรู้ภายในพื้นที่ถนนราชดำเนินซึ่งนำไปสู่การเกิดจินตภาพสาธารณะ ในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เขตคูเมือง เชียงใหม่
- 6.2 อภิปรายผลการศึกษาเพื่ออธิบายวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะทางกายภาพองค์ประกอบของเมืองที่เป็นที่ชื่นชอบและไม่เป็นที่ชื่นชอบของพื้นที่ถนนราชดำเนิน เขตคูเมือง เชียงใหม่
- 6.3 อภิปรายผลการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาในลักษณะนโยบายของภาครัฐ ในพื้นที่ เขตคูเมืองเชียงใหม่ โดยอาศัยกรอบความคิดทางด้านการรับรู้ การจดจำ เป็นเกณฑ์

6.1 อภิปรายผลการศึกษาเพื่ออธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบของเมืองและการรับรู้ภายในพื้นที่ถนนราชดำเนินซึ่งนำไปสู่การเกิดจินตภาพสาธารณะ ในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เขตคูเมือง เชียงใหม่

จากผลการศึกษาที่ได้ พบว่าประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และจดจำองค์ประกอบของเมืองในพื้นที่ศึกษา และสามารถอธิบายคุณลักษณะทางกายภาพขององค์ประกอบได้อย่างสอดคล้องกัน ซึ่งมีองค์ประกอบที่ถูกรับรู้และจดจำอย่างสอดคล้องกันร้อยละ 25 ขึ้นไปเป็นจำนวน 28 แห่ง จากองค์ประกอบทั้งหมด 62 แห่ง และถูกอธิบายถึงคุณลักษณะทางกายภาพทั้งในกลุ่ม

คุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้าง (Mass) และกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพของบริบทแวดล้อม (Open Space) โดยคุณลักษณะทางกายภาพที่ถูกกล่าวถึงนี้ เป็นคุณลักษณะที่อยู่ในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร

6.1.1 อธิบายความเชื่อมโยงในกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้าง (Mass)

กลุ่มประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างภายในพื้นที่ศึกษาตลอดจนสามารถอธิบายถึงคุณลักษณะทางกายภาพซึ่งอยู่ในทัศนวิสัยที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจรได้อย่างสอดคล้องกัน โดยคุณลักษณะทางกายภาพที่ถูกกล่าวถึงนั้นเป็นการอธิบายสิ่งก่อสร้างผ่าน 3 คุณลักษณะสำคัญ อันได้แก่ คุณลักษณะรูปร่าง คุณลักษณะพื้นผิว คุณลักษณะสี โดยคุณลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกันตลอดจนความเชื่อมโยงที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกับการรับรู้ การจดจำ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากผลการศึกษาสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยาและเป็นที่ยอมรับและจดจำได้อย่างสอดคล้องกันนั้น มีความสูงของสิ่งก่อสร้างระหว่าง 1-2 ชั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร ที่มีความกว้างระหว่าง 6-8 เมตรซึ่งถูกใช้เป็นจุดสังเกตของพื้นที่ศึกษา จะสามารถทำให้เห็นภาพรวมของสิ่งก่อสร้างตลอดจนหลังคาที่มีผลทำให้เส้นรอบรูปของสิ่งก่อสร้างมีแนวความชันอันเกิดจากรูปร่างของหลังคาได้ และเมื่อทำการเปรียบเทียบกับสิ่งก่อสร้างใดๆ ในพื้นที่ศึกษาที่ไม่เป็นที่จดจำพบว่ายภาพของสิ่งก่อสร้างที่ไม่เป็นที่จดจำบางแห่งนั้น จะมีขนาดและความสูงของอาคารที่มากกว่ากลุ่มสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่จดจำ และอาจมีส่วนของหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่เป็นเพียงใดส่วนหนึ่งของพื้นผิวด้านหน้าสิ่งก่อสร้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมของสิ่งก่อสร้างจากทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรแล้ว จะพบว่าสิ่งก่อสร้างกลุ่มดังกล่าวนี้มีเส้นรอบรูปที่เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม จึงอาจเป็นไปได้ว่าการรับรู้และจดจำกายภาพสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยาในพื้นที่ถนนราชดำเนินนี้ มีความเชื่อมโยงกับความสูงของสิ่งก่อสร้างและความกว้างของถนนอันเป็นจุดสังเกตจากทางสัญจร ที่ทำให้มองเห็นรูปร่างและความชันที่เกิดจากหลังคาจั่วหรือปั้นหยาได้

ภาพที่ 6-1 เปรียบเทียบสิ่งก่อสร้างคุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่เป็นที่จดจำและไม่เป็นที่จดจำ

ในการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะรูปทรงสี่เหลี่ยม เมื่อทำการเปรียบเทียบสิ่งก่อสร้างรูปทรงสี่เหลี่ยมที่เป็นที่รับรู้และจดจำได้กับที่ไม่เป็นที่จดจำแล้ว สิ่งก่อสร้างทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันทั้งในคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสี โดยคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างรูปทรงสี่เหลี่ยมที่เป็นที่รับรู้และจดจำได้นั้นจะมีคุณลักษณะพื้นผิวที่มีการเปิดเผยพื้นผิวหรือคุณลักษณะที่มีการปิดทับพื้นผิวเกือบทั้งหมด และมีคุณลักษณะสีที่มีการใช้อย่างระเบียบ โดยคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีดังที่กล่าวถึงนี้ก็ปรากฏในสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่เป็นที่รับรู้จดจำอย่างสอดคล้องด้วยเช่นกัน และเมื่อพิจารณาจากทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะดังกล่าวนี้จะมีภาพรวมที่มีความเป็นระเบียบและไม่ซับซ้อน ในขณะที่สิ่งก่อสร้างที่ไม่เป็นที่จดจำนั้นจะมีคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีที่มีความแตกต่างและหลากหลายภายในสิ่งก่อสร้างเดียวกัน ที่มีผลทำให้สิ่งก่อสร้างนั้นไม่เป็นระเบียบและมีความซับซ้อนมากกว่า

ภาพที่ 6-2 เปรียบเทียบสิ่งก่อสร้างรูปทรงสี่เหลี่ยมที่เป็นที่จดจำและไม่เป็นที่จดจำ

จากข้อแตกต่างนี้ทำให้ทราบว่า ภาพรวมของสิ่งก่อสร้างอันเกิดจากคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีส่งผลต่อการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้าง โดยสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีที่มีความเป็นระเบียบและไม่ซับซ้อนมีแนวโน้มที่ทำให้กลุ่มประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างได้ดีกว่าสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีไม่เป็นระเบียบและมีความซับซ้อนที่มากกว่า

จากการอภิปรายดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะรูปร่าง คุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีที่เป็นที่จดจำได้นี้ มีความเชื่อมโยงต่อการส่งเสริมการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้าง ซึ่งคุณลักษณะทั้งสามดังกล่าวนี้ได้ประกอบสร้างเป็นคุณลักษณะเก่า อันเป็นคุณลักษณะรวมอย่างหนึ่งที่กลุ่มประชากรตัวอย่างอธิบายถึงสิ่งก่อสร้างที่ถูกรับรู้และจดจำได้ 7 แห่งอย่างสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาภาพถ่ายของสิ่งก่อสร้างในกลุ่มนี้พบว่าสิ่งก่อสร้าง 5 แห่งด้วยกัน ได้แก่ F1R5 เอเชียเอ เชียงใหม่ (A.U.A.), F2R12 ที่พักอาศัยกิ่งพาณิชย์กรรม, F2L18 คู่มเจ้าบุรีรัตน์(มหาอินทร์), F3R15 โรงแรมยู, F4R21 บ้านพักผู้กำกับ มีคุณลักษณะทางกายภาพที่สอดคล้องกัน อันประกอบไปด้วย

- คุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยา สิ่งก่อสร้างที่มีหลังคาจั่วหรือปั้นหยา มีความสูงของอาคาร 1-2 ชั้นและมีขนาดที่ทำให้มองเห็นภาพรวมของสิ่งก่อสร้างได้จากทางสัญจร

- **คุณลักษณะเปิดเผยพื้นผิว** สิ่งก่อสร้างที่มีการเปิดเผยพื้นผิวส่วนใหญ่ทำให้เห็นส่วนประกอบที่เป็นโครงสร้างต่างๆของอาคาร เช่น หลังคา ผนัง ช่องเปิด ที่ปรากฏอย่างมีระบบตามโครงสร้างของอาคาร
- **คุณลักษณะสี** ในกลุ่มโทนสีน้ำตาล โทนมัสขาว โทนมัสเหลือง โทนมัสแดง และ โทนมัสเทา ที่เป็นโทนสีจากวัสดุธรรมชาติหรือมีความใกล้เคียงกับสีวัสดุธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งการใช้สีเพียงสีเดียวและมากกว่าสองสีภายใต้เงื่อนไขการใช้สีที่แตกต่างกันอย่างมีระเบียบ

ภาพที่ 6-3 แสดงสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะเก่า

จากคุณลักษณะที่สอดคล้องกันในข้างต้น “คุณลักษณะเก่า” เป็นเสมือนคุณลักษณะโดยรวมหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบ (style) หนึ่งของสิ่งก่อสร้างที่กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งผลที่ได้นี้มีความแตกต่างจากคุณลักษณะทางกายภาพที่พบในการศึกษาของลินซ์ซึ่งไม่มีผลคุณลักษณะกายภาพใดๆ ที่ถูกกล่าวถึงที่เป็นผลมาจากการรับรู้และจดจำได้ ในหลายๆ คุณลักษณะร่วมกัน

นอกจากนี้ ยังพบว่าในกลุ่มสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะเก่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีการรับรู้คุณลักษณะเก่าที่มีความแตกต่างจากสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะเก่าที่ในพื้นที่ศึกษา อัน ได้แก่ F2R10 อาคารศาลาธารนารักษ์ ซึ่งถูกอธิบายถึงคุณลักษณะที่แปลกแต่ในขณะเดียวกันก็ถูกอธิบายว่ามีคุณลักษณะที่เหมือนสิ่งก่อสร้างในอดีตและมีรูปแบบสมัยใหม่ (Modern) ในขณะที่องค์ประกอบ F2L15 อาคารพาณิชย์กรรมดีแท้คได้ถูกอธิบายว่ามีรูปแบบเก่าของต่างชาติและมีผลเป็นที่ชื่นชอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะเก่าของสิ่งก่อสร้างแล้วมีรูปทรงสีเหลี่ยม ที่มีคุณลักษณะเปิดเผยพื้นผิว

และคุณลักษณะที่ปรากฏในสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะเก่า ทำให้มีความเชื่อมโยงของคุณลักษณะเก่าอยู่ในสิ่งก่อสร้างดังกล่าว จึงเป็นไปได้ว่าสิ่งก่อสร้างใหม่ที่มีรูปแบบเก่านั้นเป็นที่ชื่นชอบของปัจเจกได้เช่นกัน

ภาพที่ 6-4 แสดงสิ่งก่อสร้างคุณลักษณะเก่าที่มีความแตกต่างจากสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะเก่าในพื้นที่ศึกษา

จากการอภิปรายความเชื่อมโยงของคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างใน ทำให้ทราบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างนั้นมีการรับรู้และจดจำคุณลักษณะทางกายภาพอันประกอบไปด้วย คุณลักษณะรูปร่าง คุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสี ที่ส่งผลต่อการรับรู้และการจดจำสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะหลังคาจั่วหรือปั้นหยานั้นจะมีความเชื่อมโยงกับความสูงของสิ่งก่อสร้าง และการรับรู้ จดจำสิ่งก่อสร้างใดๆนั้นมิมีเงื่อนไขจากคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีที่มีผลต่อความเป็นระเบียบและความซับซ้อนของสิ่งก่อสร้างที่มองเห็นได้จากทางสัญจรซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้และการเลือกจดจำสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ศึกษาและอาจนำไปสู่คุณลักษณะโดยรวมหรือรูปแบบที่เป็นที่เข้าใจร่วมกันของกลุ่มประชากรได้ ดังเช่น คุณลักษณะเก่าที่พบในงานศึกษาวิจัยนี้

6.1.2 อภิปรายความเชื่อมโยงในกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพของบริบทแวดล้อม (Open Space)

จากผลการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และจดจำบริบทแวดล้อมของพื้นที่ศึกษาได้ โดยสามารถอธิบายบริบทแวดล้อมด้วยคุณลักษณะทางกายภาพอันประกอบไปด้วย กลุ่มคุณลักษณะพื้นที่เว้นว่าง คุณลักษณะขอบเขตขององค์ประกอบคุณลักษณะพืชพรรณและ คุณลักษณะในเชิงคุณภาพ โดยคุณลักษณะดังกล่าวนี้มีความเชื่อมโยงต่อกันที่ส่งผลต่อการรับรู้ในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรที่มีความแตกต่างกันและนำไปสู่ผลความชื่นชอบที่มีต่อบริบทแวดล้อมในพื้นที่ศึกษาในที่สุด

ในบริบทแวดล้อมของพื้นที่ศึกษา คุณลักษณะพื้นที่เว้าว่าง ดังเช่น ลาน สวน สนาม เป็นคุณลักษณะที่ถูกรับรู้และจดจำได้ โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างได้อธิบายพื้นที่เว้าว่างด้วยคุณลักษณะขอบเขตขององค์ประกอบ คุณลักษณะพืชพรรณและ คุณลักษณะในเชิงคุณภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร จะพบว่าขอบเขตขององค์ประกอบนั้นเป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อทัศนวิสัยในการมองเห็นได้ที่เชื่อมโยงกับการรับรู้คุณลักษณะพืชพรรณตลอดจนคุณลักษณะใดๆของสิ่งก่อสร้างที่อยู่ภายในองค์ประกอบ โดยขอบเขตขององค์ประกอบที่มีคุณลักษณะรั้วที่มีความโปร่งและมีความสูงที่น้อยกว่ากำแพง ทำให้มีทัศนวิสัยที่สามารถมองเห็นกายภาพภายในองค์ประกอบได้มากกว่า ดังเช่น สิ่งก่อสร้าง พืชพรรณที่มีระดับต่ำ และภาพรวมขององค์ประกอบ ซึ่งมีความแตกต่างจากขอบเขตที่มีคุณลักษณะกำแพงที่มีระนาบของพื้นผิวที่ทึบตัน บดบังทัศนวิสัยขององค์ประกอบบางส่วน โดยเฉพาะกายภาพที่อยู่ ในระดับต่ำกว่าความสูงของกำแพง รวมไปถึงข้อสังเกตที่ว่าองค์ประกอบประเภทวัดนั้น ไม่มีการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้าง แต่มีผลทำให้เกิดการรับรู้และจดจำบริบทแวดล้อม โดยเฉพาะบริเวณทางเข้าขององค์ประกอบ ดังเช่น การอธิบายถึงซุ้มประตูทางเข้าวัด การอธิบายถึงทางเข้าวัดที่สัมพันธ์กับที่ตั้งของวิหาร เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงความเชื่อมโยงดังกล่าว ดังภาพที่ 6-5

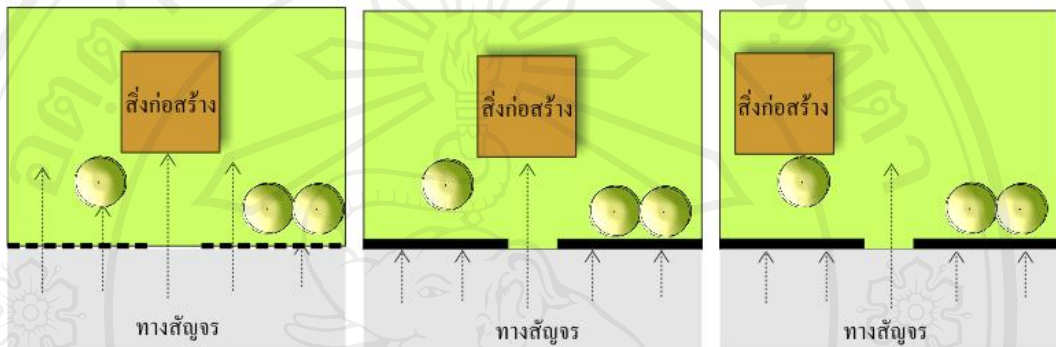
F4R30 สถานีตำรวจ

F3R19 วัดชัยพระเกียรติ

F4L31 วัดศรีเกิด

พื้นที่เว้นว่างขององค์ประกอบ

ไม้ยืนต้น

ขอบเขตคุณลักษณะรั้ว

ขอบเขตคุณลักษณะกำแพง

การรับรู้ผ่านการมองเห็นของปัจเจก

ภาพที่ 6-5 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างขอบเขตขององค์ประกอบที่ทำให้เกิดการรับรู้
กายภาพภายในองค์ประกอบที่แตกต่างกัน

นอกจากการมีผลต่อทัศนวิสัยที่สามารถมองเห็นได้ขององค์ประกอบแล้ว กายภาพ
ขอบเขตขององค์ประกอบยังมีผลเป็นที่รับรู้และจดจำ ขอบเขตที่มีคุณลักษณะกำแพงจะ
มีการรับรู้และจดจำคุณลักษณะสีของขอบเขตได้ทั้งหมด เนื่องจากคุณลักษณะกำแพง
นั้นมีกายภาพที่ชัดเจนในสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาจากมุมมองจากทางสัญจรจากการ
มีระนาบของพื้นผิวที่ทึบตันเด่นชัด ดังจะเห็นได้จากการจดจำและอธิบายรายละเอียด
คุณลักษณะกำแพง ที่มีการใช้โทนสีแดงและโทนสีขาว ซึ่งเป็นคุณลักษณะกำแพงของ
“บ้านเก่า” หรือที่เรียกว่า “บ้านกำแพงแดง” และกำแพงสีขาวอันเป็นคุณลักษณะกำแพง
วัด เป็นต้น ซึ่งแตกต่างกับขอบเขตคุณลักษณะรั้วที่มีการอธิบายคุณลักษณะสีเฉพาะรั้ว

ไม้ที่มีสีขาว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรั้วที่เป็นเหล็กแล้วรั้วเหล็กจะมีความโปร่งมากกว่า รั้วไม้นั้นที่มีระนาบที่ชัดเจนมากกว่า

F2R9(2) บ้านพักอาศัยกิ่งพนาภิษกรกรรม (คุ้มเจ้าราชวงศ์) F2L18 ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา (คุ้มเจ้าบุรีรัตน์มหาอินทร์)

ภาพที่ 6-6 แสดงองค์ประกอบที่มีขอบเขตกำแพงที่มีการใช้โทนสีแดงและโทนสีขาว

จากทัศนวิสัยที่มองเห็นได้ซึ่งมีผลเชื่อมโยงกับคุณลักษณะขอบเขตดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น มีผลต่อการรับรู้และจดจำที่นำไปสู่คุณลักษณะในเชิงคุณภาพของบริบทแวดล้อม ซึ่งประกอบไปด้วย คุณลักษณะร่มรื่น คุณลักษณะโล่งโปร่งและ คุณลักษณะแห้งแล้ง คุณลักษณะทั้งสามนี้ ทำให้ทราบว่าคุณลักษณะในเชิงคุณภาพของบริบทแวดล้อมนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการวางตัวของพีชพรรณในพื้นที่ว่างที่ทำให้เกิดทัศนวิสัยที่มองเห็นพื้นที่สีเขียวขององค์ประกอบได้จากทางสัญจร ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ดังเช่นการอธิบายถึงคุณลักษณะพื้นที่เว้นว่างขององค์ประกอบ F2R22 วัดทุ่งยู ที่มีไม้ยืนต้นที่มีความสูงมากกว่าความสูงของกำแพงและกระจายตัวอยู่บริเวณกำแพงอย่างหนาแน่น จึงทำให้มีคุณลักษณะในเชิงคุณภาพที่ร่มรื่น F1R5 อนุเอ เชียงใหม่ ที่มีการกระจายตัวของไม้ยืนต้นในพื้นที่กว้าง และมีรั้วที่มีลักษณะโปร่งและเตี้ยจึงทำให้สามารถมองเห็นพีชพรรณในระดับต่ำและพื้นที่สนามหญ้า ที่ทำให้มีคุณลักษณะในเชิงคุณภาพที่โปร่ง โล่ง เช่นเดียวกับการอธิบายคุณลักษณะพื้นที่เว้นว่างขององค์ประกอบ F1R4 วัดหมื่นล้าน และ F1R7 วัดสำเภาซึ่งมีการกระจายตัวของไม้ยืนต้นอยู่ทั่วพื้นที่ขององค์ประกอบแต่เนื่องจากมีกำแพงวัดที่สูงกว่าระดับกำแพงวัดอื่นๆในพื้นที่ ที่อาจทำให้พื้นที่สีเขียวที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจรมีน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่พื้นที่ที่หิบบนของกำแพง ทำให้มีคุณลักษณะในเชิงคุณภาพที่แห้งแล้ง ในขณะที่ เป็นต้น

ภาพที่ 6-7 แสดงตัวอย่างองค์ประกอบที่มีคุณลักษณะเชิงคุณภาพที่แตกต่างอันเป็นผลมาจากคุณลักษณะบริบทแวดล้อม

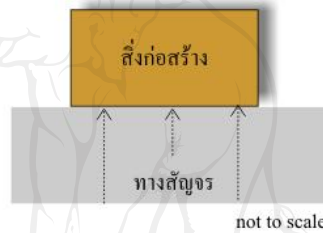
จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะในเชิงคุณภาพของบริบทแวดล้อมเป็นคุณลักษณะที่มีผลมาจากปริมาณพื้นที่สีเขียวที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร โดยความเชื่อมโยงกับชนิดของขอบเขตตลอดจนการกระจายตัวของพืชพรรณที่อยู่ในพื้นที่เว้นว่างองค์ประกอบ โดยสามารถเรียงลำดับปริมาณพื้นที่สีเขียวที่สามารถมองเห็นได้จากมากไปหาน้อยได้คือ คุณลักษณะร่มรื่น คุณลักษณะโล่งโปร่งและ คุณลักษณะแห้งแล้ง ตามลำดับ

จากผลการศึกษาคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อมในขอบเขตของการรับรู้และจดจำ ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลให้เกิดการรับรู้และจดจำตลอดจนอันประกอบไปด้วย กลุ่มคุณลักษณะพื้นที่เว้นว่าง คุณลักษณะขอบเขตขององค์ประกอบ และคุณลักษณะพืชพรรณ โดยคุณลักษณะทั้งสามนี้ มีความเชื่อมโยงต่อกันในการทำให้เกิดการรับรู้ภาพรวมของบริบทแวดล้อมที่นำไปสู่การอธิบายบริบทแวดล้อมในคุณลักษณะเชิงคุณภาพที่มีความแตกต่างกันของปริมาณพื้นที่สีเขียวที่มองเห็นได้จากทางสัญจร ซึ่งประกอบไปด้วย คุณลักษณะร่มรื่น คุณลักษณะโล่งโปร่งและ คุณลักษณะแห้งแล้ง

กลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างและกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อมเป็นกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพขององค์ประกอบที่ถูกรับรู้และจดจำ ซึ่งอาจมีการรับรู้จดจำเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทั้งสองกลุ่มคุณลักษณะตามแต่ลักษณะทางกายภาพ โดยผู้วิจัยแบ่งรูปแบบความเชื่อมโยงของคุณลักษณะทางกายภาพและทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรขององค์ประกอบออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 การรับรู้จดจำที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างขององค์ประกอบ

เป็นกลุ่มองค์ประกอบที่มีสิ่งก่อสร้างที่สร้างติดกับทางสัญจรและไม่มีพื้นที่เว้นว่างยกตัวอย่างเช่น F1L1 ร้านแบล็คแคนยอน, F2R8 แสงชัยมอเตอร์, F4L32 อาคารพาณิชย์กรรม เป็นต้น

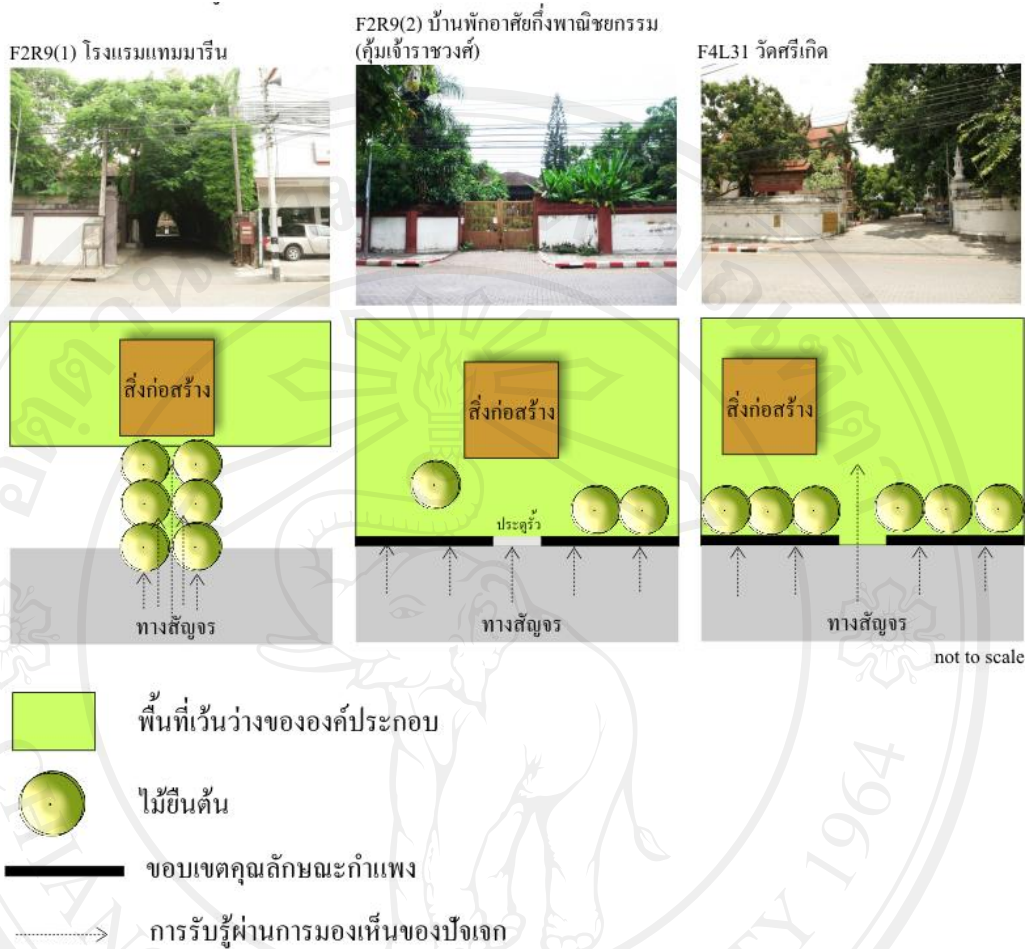

.....> การรับรู้ผ่านการมองเห็นของปัจเจก

ภาพที่ 6-8 แสดงตัวอย่างและแผนผังองค์ประกอบที่ถูกการรับรู้และจดจำได้ตามรูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2 การรับรู้จดจำที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อมขององค์ประกอบ

เป็นกลุ่มองค์ประกอบที่ไม่มีสิ่งก่อสร้าง อันได้แก่ หอพระยามังราย หรือมีสิ่งก่อสร้างที่สร้างอยู่ลึกเข้าไปในขอบเขตที่ดินที่มีกายภาพของบริบทแวดล้อม ที่อาจมีเป็นกำแพงขอบเขต แนวไม้ยืนต้นที่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ที่บดบังทัศนวิสัยในการมองเห็นสิ่งก่อสร้างที่อยู่ภายในองค์ประกอบ ยกตัวอย่างเช่น F2R9(1) โรงแรมแทมมาริน, F2R9(2) ที่พักอาศัยกิ่งพาณิชย์กรรม (คุ้มเจ้าราชวงศ์), F4L31 วัดศรีเกิด เป็นต้น

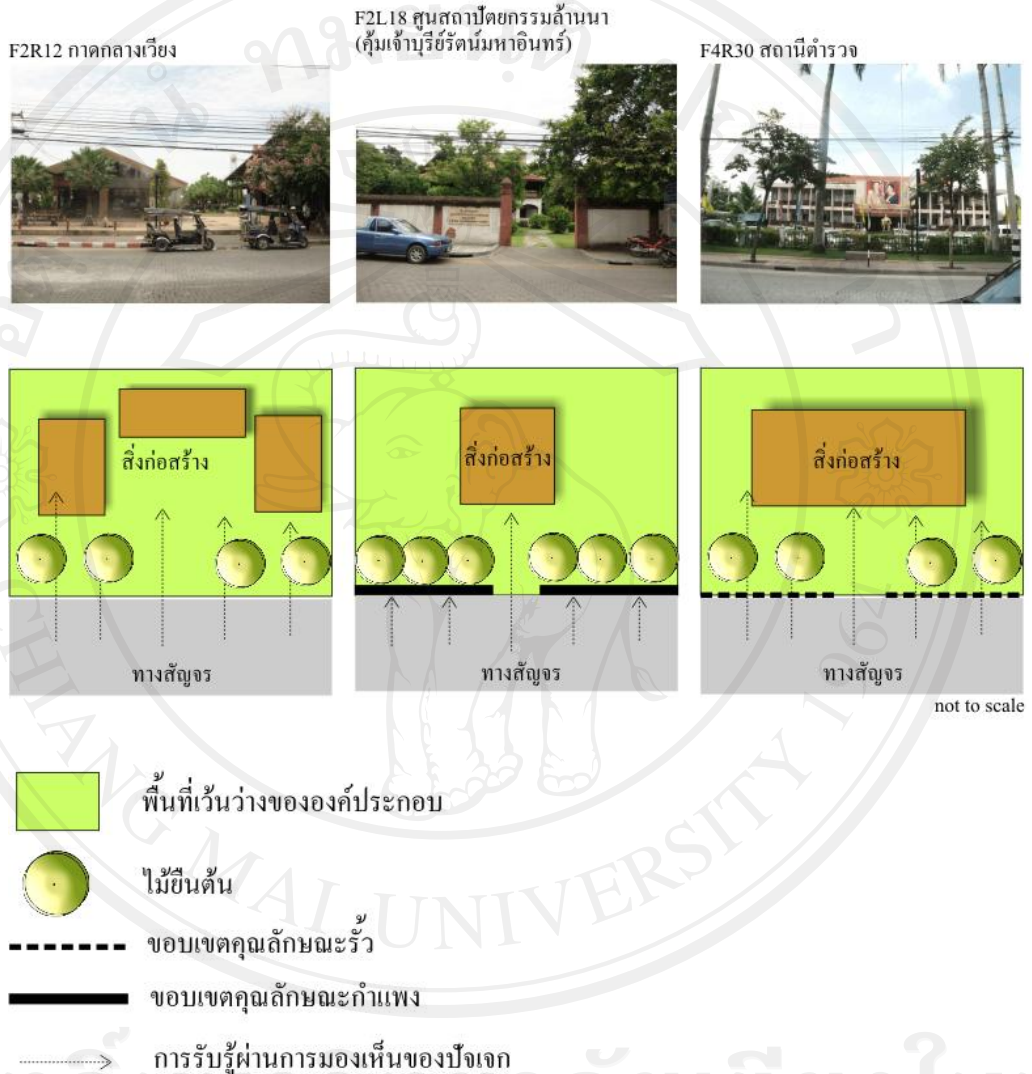

ภาพที่ 6-9 แสดงตัวอย่างและแผนผังองค์ประกอบที่ถูกการรับรู้และจดจำได้ตามรูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3 การรับรู้จดจำที่เกิดขึ้นทั้งคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างและกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อมขององค์ประกอบ

เป็นกลุ่มองค์ประกอบที่มีทั้งสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อมที่อยู่ในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร ดังเช่น F1R1 โรงแรมบลิวรี่ ที่มีการรับรู้ทั้งสิ่งก่อสร้างและพืชพรรณที่มีความจำเพาะเจาะจง F2L12 กาดกลางเวียง ที่ไม่มีขอบเขตขององค์ประกอบและ F4L30 สถานีตำรวจที่มีขอบเขตเป็นรั้วที่โปร่ง ประกอบกับการที่กาดกลางเวียงและสถานีตำรวจนี้ต่างมีพื้นที่เว้นว่างที่มีคุณลักษณะพืชพรรณที่โปร่ง โฉ่ง เมื่อพิจารณาจากมุมมองทางสัญจรจึงทำให้สามารถมองเห็นทั้งสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อมขององค์ประกอบได้ หรือในกรณีของคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) ที่มีกำแพงเป็นขอบเขตขององค์ประกอบแต่มีสิ่งก่อสร้างตั้งอยู่บริเวณทางเข้าและมีมุมมองที่สามารถมองเห็น

สิ่งก่อสร้างได้จากทางสัญจรบริเวณทางแยก ซึ่งน่าจะมีส่วนที่ทำให้เกิดการรับรู้และจดจำ ทั้งสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อมได้

ภาพที่ 6-10 แสดงตัวอย่างและแผนผังองค์ประกอบที่ถูกการรับรู้และจดจำได้ตามกรณีที่ 3

จากกรณีการรับรู้และจดจำคุณลักษณะกายภาพขององค์ประกอบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ถนนราชดำเนินดังกล่าวในข้างต้นนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจกลไกการรับรู้กายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนินผ่านการมองเห็นและแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อมที่มีผลกับโอกาสในการมองเห็นกายภาพภายในองค์ประกอบ

ทั้งนี้ จากการที่พื้นที่ศึกษานั้นมีสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในระดับต่ำ ที่มีความใกล้เคียงกันเนื่องจากข้อกำหนดทางด้านความสูงประกอบกับกายภาพของเมืองที่สืบเนื่องมาจากบริบททางวัฒนธรรม ดังเช่น การมีพื้นที่เว้นว่างเว้นว่างภายในองค์ประกอบ การสร้างขอบเขตขององค์ประกอบ การปิดล้อมพื้นที่ด้วยพืชพรรณไม้ยืนต้น เป็นต้น จึงทำให้เกิดการรับรู้จดจำที่ คุณลักษณะสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อม ตลอดจนเกิดความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะทั้งสองกลุ่มที่ส่งผลต่อการรับรู้และจดจำกายภาพขององค์ประกอบของเมืองจากการมองเห็น ดังที่ได้อธิบายในข้างต้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงแสดงถึงผลการรับรู้และจดจำที่มีความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะสิ่งก่อสร้างและบริบทแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากกายภาพเฉพาะตัวของพื้นที่ศึกษาเป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากการศึกษาของแอปเปิ้ลยาร์ด ที่พบว่าการรับรู้และจดจำคุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างนั้นมีความเชื่อมโยงกับโอกาสและเวลาในการมองเห็น

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษาในข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ถนนราชดำเนินนั้นมีจินตภาพสาธารณะ ซึ่งเกิดมาจากการรับรู้จดจำองค์ประกอบของเมืองตลอดจนคุณลักษณะทางกายภาพอย่างสอดคล้องกันของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้งในกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพสิ่งก่อสร้างและกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อม ที่มีความเชื่อมโยงต่อกันที่ทำให้เกิดทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร

6.2 อภิปรายผลการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะทางกายภาพองค์ประกอบของเมืองที่เป็นที่ชื่นชอบและไม่เป็นที่ชื่นชอบของพื้นที่ถนนราชดำเนิน เขตคูเมืองเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาในบทที่ 5 ทำให้ทราบถึงผลความชื่นชอบที่มีต่อคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้และจดจำได้ขององค์ประกอบ พบว่าคุณลักษณะทางกายภาพที่ถูกรับรู้และจดจำได้มีผลต่อความชื่นชอบทั้งเป็นที่ชื่นชอบ ไม่เป็นที่ชื่นชอบ และไม่มีผลต่อความชื่นชอบ

คุณลักษณะที่ไม่มีผลต่อความชื่นชอบนั้น เป็นคุณลักษณะที่ถูกรับรู้และจดจำได้ที่มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะอื่นๆที่ทำให้เกิดผลความชื่นชอบ ดังเช่นความเชื่อมโยงที่พบในกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นคุณลักษณะที่ไม่มีผลต่อความชื่นชอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณลักษณะอื่นๆที่พบในสิ่งก่อสร้างรูปทรงสี่เหลี่ยมแล้ว พบว่าคุณลักษณะพื้นผิวและคุณลักษณะสีเป็นคุณลักษณะที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบของสิ่งก่อสร้างรูปทรงสี่เหลี่ยม เช่นเดียวกันกับกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อม ที่มีคุณลักษณะพื้นที่เว้นว่างเป็นคุณลักษณะที่ไม่มีผลต่อความชื่นชอบ แต่มีคุณลักษณะขอบเขต

และคุณลักษณะในเชิงคุณภาพที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบของบริบทแวดล้อมที่มีพื้นที่
เว้าเว้า

จากผลความชื่นชอบที่มีต่อกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้าง เมื่อพิจารณาใน
ส่วนคุณลักษณะพื้นผิว อันประกอบไปด้วยสิ่งก่อสร้างที่เปิดเผยพื้นผิวและสิ่งก่อสร้างที่ปิดทับ
พื้นผิวซึ่งมีผลเป็นที่ชื่นชอบและไม่เป็นที่ชื่นชอบตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบคุณลักษณะ
ทั้งสองจากทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรแล้ว คุณลักษณะที่เปิดเผยพื้นผิวจะมีพื้นที่ผิวที่
แสดงถึงระบบโครงสร้างและส่วนประกอบต่างๆของสิ่งก่อสร้าง เช่น หน้าต่าง เสา หลังคา ที่
ชัดเจนที่ทำให้พื้นผิวของมีการแบ่งส่วนกันอย่างมีระเบียบ ซึ่งอาจมีคุณลักษณะที่เป็นส่วนช่วย
ทำให้มีการแบ่งส่วนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่สิ่งก่อสร้างที่ปิดทับพื้นผิวนั้นจะมีพื้นที่ผิวที่มี
ระนาบที่ราบที่มีความต่อเนื่องเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่อันเกิดจากการปิดทับพื้นผิวด้วยป้ายหรือ
วัสดุตกแต่งใดๆที่ทำให้ภาพรวมของสิ่งก่อสร้างมีกายภาพที่เป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน จากกายภาพ
ที่มีความแตกต่างของทั้งสองคุณลักษณะนี้ ทำให้ทราบว่า การแบ่งส่วนของพื้นผิวสิ่งก่อสร้าง
นั้นน่ามีผลต่อความชื่นชอบที่มีต่อสิ่งก่อสร้าง จากการอภิปรายในข้างต้นนี้ จึงแสดงให้เห็นว่า
คุณลักษณะใดๆ ของสิ่งก่อสร้างที่ทำให้สิ่งก่อสร้างมีกายภาพที่มีการแบ่งส่วนของพื้นผิวอย่าง
เป็นระเบียบจะมีแนวโน้มมีผลเป็นที่ชื่นชอบ ในขณะที่คุณลักษณะใดๆ ที่ทำให้
สิ่งก่อสร้างมีพื้นที่ผิวที่ราบที่มีความต่อเนื่องเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มมีผลไม่เป็นที่ช
ชอบ

ในส่วนผลความชื่นชอบที่มีต่อกลุ่มคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อมประกอบด้วย
ความเชื่อมโยงของคุณลักษณะทางกายภาพในกลุ่มนี้ที่นำไปสู่คุณลักษณะในเชิงคุณภาพของ
บริบทแวดล้อมอันประกอบไปด้วย คุณลักษณะร่มรื่น คุณลักษณะโล่งโปร่งและ คุณลักษณะ
แห้งแล้ง แสดงถึงความสำคัญของปริมาณพื้นที่สีเขียวที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลความชื่นชอบที่มี
ต่อบริบทแวดล้อม จึงแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะใดๆ ของบริบทแวดล้อมที่ทำให้มีกายภาพที่
มีปริมาณพื้นที่สีเขียวมากในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรจะมีแนวโน้มมีผลเป็นที่ช
ชอบ ในขณะที่คุณลักษณะที่ทำให้มีกายภาพที่มีปริมาณพื้นที่สีเขียวน้อยจะมีแนวโน้มมี
ผลไม่เป็นที่ชื่นชอบ

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลความชื่นชอบนี้ จะถูกนำไปใช้การพิจารณาเสนอแนว
ทางการพัฒนาในการส่งเสริมหรือควบคุมโดยใช้คุณลักษณะทางกายภาพที่ถูกรับรู้และจดจำได้
โดยใช้ผลความชื่นชอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีต่อกายภาพของเมืองตามแนวคิดของ
นาซาร์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแนวทางการพัฒนาใน โดยใช้ผลคุณลักษณะทางกายภาพ
ที่เป็นที่ชื่นชอบเป็นแนวทางในการส่งเสริมทางกายภาพ ผลคุณลักษณะทางกายภาพที่ไม่เป็นที่

ชื่นชอบแนวทางในการควบคุมทางกายภาพ ซึ่งจะต้องมีการอภิปรายเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางกายภาพแยกเป็นแต่ละกรณีไปซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

6.3 อภิปรายผลการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทางกายภาพในลักษณะนโยบายของภาครัฐในพื้นที่ถนนราชดำเนิน เขตคูเมืองเชียงใหม่ โดยอาศัยกรอบความคิดทางด้านการรับรู้ การจดจำ เป็นเกณฑ์

จากผลการศึกษาและการอภิปรายทำให้ทราบถึงคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้จดจำตลอดจนผลความชื่นชอบที่มีต่อคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ศึกษาคุณลักษณะทางกายภาพใดๆที่เป็นที่รับรู้จดจำได้นี้เป็นคุณลักษณะที่สามารถเข้าถึงการรับรู้ของปัจเจกผู้ใช้พื้นที่ได้ ดังนั้นการเลือกใช้คุณลักษณะดังกล่าวนี้มาใช้ในการพัฒนาทางกายภาพจึงเป็นไปได้ว่าการพัฒนาทางกายภาพนี้จะสามารถเข้าถึงการรับรู้ที่อาจนำไปสู่การจดจำกายภาพของปัจเจกผู้ใช้พื้นที่ถนนราชดำเนินได้เช่นกัน ซึ่งน่าจะมีส่วน ช่วยเพิ่มศักยภาพในการดำเนินการให้ประชาชนผู้ใช้พื้นที่ที่มีการรับรู้ในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของภาครัฐ

ในปัจจุบัน พื้นที่ถนนราชดำเนินนั้นอยู่ในพื้นที่ประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 โดยมีการควบคุมทางด้านกายภาพผ่านการใช้เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2531 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2533 และการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมโดยเทศบาลนครเชียงใหม่ จากแนวทางการควบคุมและการจัดระเบียบที่มีอยู่จึงถูกใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางกายภาพจึงได้แบ่งออกเป็นสองส่วนประกอบไปด้วยข้อเสนอแนะในการวางมาตรการควบคุมทางด้านกายภาพสิ่งก่อสร้างและ ข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาโดยมีรายละเอียดข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการวางมาตรการควบคุมทางด้านกายภาพสิ่งก่อสร้าง

- ข้อเสนอแนะให้มีการควบคุมลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีโครงหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่ในระดับความสูง 1-2 ชั้น

ในการควบคุมทางสถาปัตยกรรมโดยอาคารที่ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงใหม่ นี้ สิ่งก่อสร้างนั้นจะต้องมีรูปลักษณะ โครงหลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นแบบอาคารล้านนาแบบไทยหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

“อาคารล้านนาแบบไทยหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ” หมายความว่า อาคารที่มีรูปลักษณะหลังคาเป็นหน้าจั่วหรือมีส่วนของอาคาร ส่วนประกอบตกแต่ง ซึ่งแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนาไทย เป็นต้น ว่า กาแล จ้องหรือลวดลายแกะสลักตกแต่งชายคา หน้ามุข หรือลูกกรง เถลิง¹”

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษา พบว่า สิ่งก่อสร้างที่ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงใหม่ มีการใช้โครงหลังคาเป็นแบบจั่ว หรือปั้นหยาซึ่งเป็นลักษณะตามคำนิยามของเทศบัญญัติ เป็นอาคารพาณิชย์กรรมที่มีความสูงระหว่าง 3-4 ชั้น ซึ่งเป็นความสูงที่อยู่ในข้อกำหนดตามเทศบัญญัติการควบคุมความสูง โดยอาคารที่ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงใหม่กำหนดให้สูงได้ไม่เกิน 12 เมตร วัดจากระดับถนนถึงยอดฝ้ายหรือยอดกำแพงของพื้นคาบฟ้าซึ่งเมื่อพิจารณาจากมุมมองจากทางสัญจรจะทำให้ไม่เห็นส่วนที่เป็นหลังคาจั่ว หรืออาจทำให้มีการออกแบบ โครงหลังคาเป็นแบบจั่วบริเวณส่วนด้านหน้าอาคาร เช่น หน้ามุข ชายคา เป็นต้น

F2R12 อาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม บ้านพักอาศัยและมีความสูง 2 ชั้น
F3R16 อาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม ที่มีหลังคาจั่ว และความสูง 3 ชั้นครึ่ง
F3L27 อาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม ที่มีหน้ามุขจั่ว และความสูง 3 ชั้นครึ่ง

ภาพที่ 6-11 แสดงตัวอย่างสิ่งก่อสร้างที่มีคุณลักษณะหลังคาจั่วและปั้นหยาที่พบในพื้นที่ถนนราชดำเนิน

ในขณะที่ผลการศึกษาและการอภิปรายพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างจะสามารถรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ศึกษาที่มีหลังคาแบบจั่วหรือปั้นหยาเชื่อมโยงกับระดับความสูงของสิ่งก่อสร้างที่ 1-2 ชั้นซึ่งเป็นระดับความสูงที่ปัจเจกสามารถมองเห็นได้ ณ จุดสังเกตจากทางสัญจรของพื้นที่ถนนราชดำเนิน ประกอบกับผล

¹ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่เรื่อง การกำหนด

สิ่งก่อสร้างที่จดจำได้และมีหลังคาจั่ว คือ F4L32 และ F4L33 อาคารพาณิชย์ที่มีความสูงมากกว่า 3 ชั้นครั้งที่ได้ถูกอธิบายถึงคุณลักษณะตึก ป้าย ซึ่งไม่ได้ถูกอธิบาย ภายภาพถึงหลังคาจั่วที่มีอยู่

F4L32 อาคารพาณิชย์กรรม

F4L32 อาคารพาณิชย์กรรม

ภาพที่ 6-12 แสดงอาคารพาณิชย์กรรม F4L32 และ F4L33

ดังนั้น จึงเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการควบคุม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มี โครงหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่ในระดับความสูง 1-2 ชั้น

- ข้อเสนอแนะให้มีการควบคุมขนาดของป้ายและกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายที่ปิดทับ พื้นผิวอาคารให้มีระเบียบที่เป็นแบบแผนเดียวกัน

ในการควบคุมภายภาพที่เกี่ยวข้องกับพื้นผิวอาคาร จากเทศบัญญัติซึ่งมีการ ควบคุมอาคารกระทำโดยผ่านการห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารตามประเภท กิจการต่างๆที่ประกอบการ เช่น ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างสำหรับติดตั้งหรือตั้งป้ายทุก ชนิด สูงไม่เกิน 12 เมตร วัดจากระดับถนนถึงยอดป้าย โดยมีข้อยกเว้นป้ายที่บอก ชื่อสถานที่ของราชการ

จากภายภาพของสิ่งก่อสร้างในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา พบว่าจากการกำหนด ความสูงไม่เกิน 12 เมตรวัดจากระดับถนนถึงยอดป้าย ทำให้เกิดคุณลักษณะทาง ภายภาพของพื้นผิวสิ่งก่อสร้างที่มีความไม่เป็นระเบียบและซ้ำซ้อน ดังปรากฏใน กลุ่มอาคารพาณิชย์กรรม โดยเฉพาะอาคารที่มีหลายกิจกรรมนั้นจะมีการติดตั้งป้าย ที่มีความหลากหลายของวัสดุ สี ตำแหน่งการติดตั้งและขนาดของป้ายซึ่งในบาง แห่งนั้นมีขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมพื้นผิวของสิ่งก่อสร้างอันเป็นคุณลักษณะที่ปิดทับ พื้นผิวของสิ่งก่อสร้าง ที่ทำให้เกิดระนาบที่บดบังขนาดใหญ่ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ไม่ เป็นที่ชื่นชอบ

ภาพที่ 6-13 แสดงตัวอย่างสิ่งก่อสร้างที่มีป้ายที่ปิดทับพื้นผิวอาคาร

จากผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะทางกายภาพใดๆ ที่มีผลทำให้สิ่งก่อสร้างมีพื้นผิวที่เป็นระเบียบและไม่ซับซ้อนจะมีแนวโน้มที่ส่งผลให้เป็นที่ชื่นชอบได้ ซึ่งจากผลคุณลักษณะที่เป็นที่รับรู้จดจำได้คุณลักษณะที่เปิดเผยพื้นผิวของสิ่งก่อสร้างนั้นเป็นคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบ แต่ด้วยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษาจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการปิดทับพื้นผิวอาคารจากป้ายของร้านค้าต่างๆ ได้ผู้วิจัยจึงเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีการควบคุมขนาดของป้ายอันหมายถึงการกำหนดความกว้างและความสูงของป้ายที่ชัดเจนตลอดจนกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายให้มีระเบียบที่เป็นแบบแผนเดียวกัน โดยอาจอ้างอิงจากสิ่งก่อสร้างที่มีป้ายและมีผลเป็นที่ชื่นชอบอันได้แก่ F1L1 ร้านแบล็คแคนยอน, F2R12 อาคารที่พักอาศัยกิ่งพานิชยกรรม, F3R15 โรงแรมยู ซึ่งการกำหนดความกว้างและความสูงของป้าย และตำแหน่งติดตั้งนี้อาจต้องมีการศึกษาต่อยอดในการศึกษาอื่นต่อไปเพื่อศึกษาปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ผลที่สามารถนำมากำหนดใช้เป็นเทศบัญญัติได้

ภาพที่ 6-14 แสดงตัวอย่างสิ่งก่อสร้างที่มีป้ายที่ปิดทับพื้นผิวอาคารและผลคุณลักษณะทางกายภาพเป็นที่ชื่นชอบ

- ข้อเสนอแนะให้มีการควบคุมลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างให้อยู่ในกลุ่ม โทนสีจากวัฒนธรรมชาติหรือมีความใกล้เคียงกับสีวัฒนธรรมชาติ โดยมีเงื่อนไขในการใช้สีที่แตกต่างกันอย่างมีระเบียบ

ในปัจจุบันเทศบัญญัติยังไม่มีมีการควบคุมคุณลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ถนนราชดำเนิน จึงทำให้สิ่งก่อสร้างในพื้นที่บางแห่งนั้นมีสีสันทึ่แปลกแยกและโดดเด่นในสภาพแวดล้อม ดังเช่น F3L20 และ F3R23 ซึ่งเป็นอาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม

F3L20 อาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม F3R23 อาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม

ภาพที่ 6-15 แสดงตัวอย่างสิ่งก่อสร้างในที่มีการใช้สีที่มีความโดดเด่นและแปลกแยก

จากผลการศึกษาพบว่า มีการรับรู้และจดจำสิ่งก่อสร้างในกลุ่มโทนสีน้ำตาล โทนนีเหลือง โทนนีขาว โทนนีเทา และโทนนีแดง ได้อย่างสอดคล้องกัน โดยมีเงื่อนไขการใช้สีเพียงสีเดียวหรือมีการใช้สีที่แตกต่างกันอย่างมีระเบียบ จึงแสดงว่าคุณลักษณะสีดังกล่าวนี้เป็นลักษณะร่วมกันของสิ่งก่อสร้างที่เข้าถึงการรับรู้ที่นำไปสู่การของบ้จเจกในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ถนนราชดำเนินได้ และพบว่าคุณลักษณะสีดังกล่าวนี้มีโทนสีจากวัฒนธรรมชาติหรือมีความใกล้เคียงกับสีวัฒนธรรมชาติเป็นคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบ จึงน่าจะสามารถนำกลุ่มโทนนีเหล่านี้มาใช้ในการส่งเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่ให้เป็นย่าน (District)² อันเป็นบริเวณของเมืองที่มีเอกลักษณ์ ที่เกิดจากลักษณะร่วมกันของบริเวณ ซึ่งน่าจะส่งเสริมให้ปัจเจกสามารถสังเกตได้ถึงกายภาพที่ชัดเจนและน่าจะให้ผลคุณลักษณะสีที่เป็นที่พึงพอใจมากยิ่งขึ้น

² Lynch, K. (1960). *The Image Of The City*. (pp. 46-48).

จากข้างต้นนี้จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะให้มีการควบคุมลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างให้อยู่ในกลุ่มโทนสีที่มาจากสีของวัสดุธรรมชาติหรือมีความใกล้เคียงกับสีวัสดุธรรมชาติ ดังเช่นในกลุ่มโทนสีน้ำตาล โทนสีเหลือง โทนสีขาว โทนสีเทา และโทนสีแดง เป็นต้น โดยมีเงื่อนไขในการใช้สีที่แตกต่างกันอย่างมีระเบียบ

6.3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมจะเป็นข้อเสนอแนะที่ น่าจะช่วยให้สภาพแวดล้อมของพื้นที่ศึกษาให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้พื้นที่สีเขียวในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านเทศบัญญัติ การปรับปรุงของหน่วยงานภาครัฐและการขอความร่วมมือจากเจ้าของที่ดินในพื้นที่ศึกษาผ่าน โครงการต่างๆ

- **เสนอแนะให้มีการส่งเสริมองค์ประกอบของเมืองให้มีพื้นที่เว้นว่างที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร**

ในพื้นที่ศึกษา พบว่ามีพื้นที่เว้นว่างอันเกิดจากการออกแบบหรือกฎหมายและข้อกำหนดที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร ดังเช่น ข้อกำหนดเทศบัญญัติที่ว่า ด้วยเรื่องระยะร่นของอาคารจากจุดศูนย์กลางทางสาธารณะ 3 เมตร ขนาดพื้นที่คลุมดินของอาคารที่กำหนดให้มีพื้นที่ชั้นที่ใหญ่ที่สุดไม่เกินร้อยละ 70 ของเนื้อที่ดินแปลงนั้น ซึ่งจะทำให้องค์ประกอบที่มีการสร้างหรือตัดแปลงอาคารใหม่มีพื้นที่เว้นว่างในพื้นที่ขององค์ประกอบ ซึ่งอาจเป็นพื้นที่เว้นว่างที่สามารถมองเห็นหรือไม่สามารถมองเห็นทางสัญจรก็ได้ ดังเช่น อาคารพาณิชย์กรรมที่สร้างขึ้นใหม่จะมีพื้นที่เว้นว่างบริเวณด้านหน้าอาคาร

ทั้งนี้จากผลการศึกษา พื้นที่สีเขียวที่ถูกรับรู้และจดจำได้ในพื้นที่ถนนราชดำเนินนั้น โดยส่วนมากเป็นพื้นที่เว้นว่างของวัดและเอกชน ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นแก่ปัจเจกผู้ใช้พื้นที่สัญจร ดังเช่น บริเวณทางสัญจรหน้าสถานีตำรวจจนถึงบริเวณหน้าวัดทุ่งยูและวัดศรีเกิด บริเวณทางสัญจรหน้าคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ เป็นต้น ประกอบกับการสร้างพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกต้นไม้บริเวณทางเท่านั้น ทำให้เกิดการกีดขวางทางเดิน โดยเฉพาะในบริเวณโซนที่ 1 ตั้งแต่โรงแรมบลีกซ์ไปจนถึงวัดสำเภาที่มีทางเท้าแคบกว่าส่วนอื่น

ดังนั้น หากมีการส่งเสริมหรือขอความร่วมมือจากเจ้าของที่ดิน ในการเอื้อประโยชน์ให้เกิดพื้นที่เว้นว่างที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร เชื่อว่าพื้นที่เว้นว่างที่เกิดขึ้นนี้ น่าจะเป็นพื้นที่สำคัญที่มีบทบาทในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับพื้นที่ถนนราชดำเนินได้

F3R16 อาคารที่พักอาศัยกิ่งพณิชยกรรม

ภาพที่ 6-16 แสดงตัวอย่างอาคารพาณิชย์กรรมที่สร้างในปี พ.ศ. 2553 มีพื้นที่เว้นว่างที่อยู่ในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจร

- เสนอแนะให้มีการควบคุมความสูงของกำแพงให้มีความสูงไม่เกิน 2.55 เมตร และควบคุมคุณลักษณะสีของกำแพงให้ใช้โทนสีขาวและ โทนสีแดง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นทราบว่าความสูงของขอบเขตที่มีคุณลักษณะกำแพงนั้นมีผลต่อความชื่นชอบที่มีต่อองค์ประกอบและยังมีผลต่อการรับรู้คุณลักษณะบริบทแวดล้อมในเชิงคุณภาพที่ทำให้เกิดคุณลักษณะแห่งแสง อันเป็นคุณลักษณะที่ไม่เป็นที่ชื่นชอบ เมื่อพิจารณาภาพถ่ายของกำแพงที่พบในพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบที่มีกำแพงสูงมากกว่า 2.55 เมตร 2 แห่ง อันได้แก่ F1R4 วัดหมื่นล้าน, F1R7 วัดสำเภา ซึ่งมีผลเป็นองค์ประกอบที่ไม่เป็นที่ชื่นชอบทั้ง 2 แห่ง ในขณะที่องค์ประกอบที่มีกำแพงสูงไม่เกิน 2.55 เมตร ทั้ง 7 แห่ง ดังเช่น F4L31 วัดศรีเกิด, F3R15 โรงแรมยู มีผลเป็นองค์ประกอบที่เป็นที่ชื่นชอบทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการควบคุมความสูงของขอบเขตคุณลักษณะกำแพงให้มีความสูงไม่เกิน 2.55 เมตร

นอกจากความสูงของกำแพงแล้ว เนื่องจากกำแพงมีกายภาพที่เป็นระนาบที่แบนและอยู่ในทัศนวิสัยที่มองเห็นได้จากทางสัญจรที่ชัดเจน สีของกำแพงจึงมีผลต่อการรับรู้โดยที่กลุ่มประชากรตัวอย่างสามารถจดจำสีของกำแพงได้ทั้งหมด จึงน่าจะ

มีการควบคุมคุณลักษณะสีของกำแพง ซึ่งอาจอ้างอิงจากสีที่พบในพื้นที่ศึกษา ประกอบไปด้วย โทนสีขาวและโทนสีแดงสีใดสีหนึ่งหรือทั้งสองสี เนื่องจากเป็น โทนสีที่ไม่มีผลทำให้ไม่เป็นที่ชื่นชอบ

- เสนอแนะให้มีการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสร้างโอกาสในการมองเห็นพื้นที่สีเขียวได้จากทางสัญจร โดยอาศัยพื้นที่เว้นว่างภายในองค์ประกอบ

จากผลการศึกษาทำให้เกิดความเข้าใจการรับรู้ผ่านการมองเห็นของปัจเจกที่นำไปสู่การจดจำกายภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา ซึ่งพบว่ามีพื้นที่เว้นว่างบางแห่งที่มีคุณลักษณะแห้งแล้งหรือมีคุณลักษณะทางกายภาพบางประการที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้พื้นที่สีเขียว ดังเช่น คุณลักษณะกำแพง การกระจายตัวของพืชพรรณไม้ยืนต้น เป็นต้น ซึ่งพื้นที่เหล่านี้สามารถทำการปรับปรุงให้กลายเป็นพื้นที่สีเขียวของพื้นที่ถนนราชดำเนินได้ ซึ่งอาจดำเนินการผ่านการขอความร่วมมือจากเจ้าของที่ดิน และการส่งเสริมจากภาครัฐให้มีการสร้างพื้นที่สีเขียว ดังเช่น โครงการปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่ของตนเพื่อที่ให้ร่มเงาแก่ทางสัญจร โครงการแบ่งปันทัศนียภาพพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ของตนแก่ชุมชน ดังเช่นในกรณีของ F1R4 วัดหมื่นล้าน ดังแสดงในภาพที่ 6-17 ที่อาจมีการปรับปรุงคุณลักษณะทางกายภาพดังต่อไปนี้

- การลดความสูงของกำแพงให้อยู่ในระดับไม่เกิน 2.50 เมตร
- ปรับปรุงให้มีคุณลักษณะที่ร่มรื่นปลูกไม้ยืนต้นที่มีความสูงมากกว่ากำแพงที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร ซึ่งจะเป็นการการสร้างโอกาสในการมองเห็นพื้นที่สีเขียวจากทางสัญจร
- ปรับปรุงบริเวณทางเข้าวัดซึ่งอาจเป็นการจัดภูมิทัศน์หรือเปิดมุมมองให้มองเห็นพื้นที่สีเขียวภายในวัด

และในกรณีของ F3L26 วิทยาการเขต 32 ดังแสดงในภาพที่ 6-18 ที่อาจมีการปรับปรุงคุณลักษณะทางกายภาพดังต่อไปนี้

- ปรับปรุงภูมิทัศน์สร้างพื้นที่สีเขียวภายในองค์ประกอบที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร
- ปรับปรุงขอบเขตให้มีคุณลักษณะรั้ว แทนกำแพงที่มีอยู่เพื่อขยายขอบเขตการมองเห็นเข้าไปภายในองค์ประกอบ

ภาพถ่ายในปัจจุบัน

ตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพ

ภาพที่ 6-17 แสดงตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพกรณี FIR4 วัดหมื่นล้าน

ภาพถ่ายในปัจจุบัน

ตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพ

ภาพที่ 6-18 แสดงตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพ กรณี F3L26 วิทยาการเขต 32

จากข้อเสนอแนะในข้างต้นนี้ เชื่อว่าจะเอื้อประโยชน์แก่เจ้าของที่ดินและเจ้าของกิจการ ที่นอกจากจะทำให้พื้นที่ศึกษามีความน่าอยู่แล้วน่าจะส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยจะทำให้เป็นพื้นที่ที่ร่มรื่นเหมาะแก่การเดินท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับภาพถ่ายในพื้นที่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ใกล้กันในระยะเดินถึงจำนวนมากรวมไปถึงกิจกรรมถนนคนเดิน

- ข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมพืชพรรณที่ถูกรับรู้และจดจำอย่างจำเพาะเจาะจงให้เป็นภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่ศึกษา

จากผลการศึกษาในพื้นที่ศึกษานั้นพืชพรรณที่ถูกรับรู้และจดจำอย่างจำเพาะเจาะจง ซึ่งมีกายภาพที่มองเห็นได้เด่นชัดในสภาพแวดล้อม ที่ให้ความร่มรื่นและในบางแห่งนั้นมีความสัมพันธ์กับศาสนา เช่น ต้นไม้บริเวณห้วมถนนวน โรงแรมบลิทซ์ ต้นนำฉาบบริเวณแฟลตตำรวจ, ต้นโพธิ์บริเวณทางเข้าวัดทุ่งยู เป็นต้น อาจดำเนินการรักษาพืชพรรณดังกล่าวให้เป็นภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) ของพื้นที่ศึกษานนราชดำเนิน และอาจมีการปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบเพื่อให้ความสวยงามเป็นระเบียบ ซึ่งน่าจะช่วยส่งเสริมพืชพรรณในกลุ่มดังกล่าวเป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีความชัดเจนและโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

จากข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนินในข้างต้นนี้ สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาแยกตามข้อเสนอแนะในการควบคุมทางด้านกายภาพของสิ่งก่อสร้างและข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาได้ดังตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 สรุปข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยอาศัยกรอบความคิดทางด้านการรับรู้ การจดจำ

สภาพสภาพพื้นที่ถนนราชดำเนินในปัจจุบัน	ข้อกำหนดการควบคุมและบริหารจัดการระเบียบที่เกี่ยวข้อง		ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	รายละเอียด	การดำเนินการ	
ข้อเสนอแนะ ในการวางมาตรการควบคุมทางด้านกายภาพสิ่งก่อสร้าง			
อาคารพาณิชย์กรรมมีความสูงไม่เกิน 12 เมตรตามข้อกำหนดแนบผังปฏิบัติการควบคุมความสูง และมีการใช้โครงสร้างหลังคาเป็นแบบจั่วหรือสามเหลี่ยมในส่วนของหน้าอาคาร เช่น รัชกาลานันท์ เป็นต้น	ข้อกำหนดความสูงของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างหรืออาคารที่ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงใหม่ สิ่งก่อสร้างนั้นจะต้องมีรูปลักษณะ โครงหลังคาหรือส่วนหลังคาเป็นแบบอาคารล้านนาแบบไทยหรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ	เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2531 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2533	เสนอแนะให้มีการควบคุมขนาดของทางสถาปัตยกรรมให้มีโครงสร้างหลังคาหรือบันไดที่ระดับความสูง 1-2 ชั้น
สิ่งก่อสร้างมีการติดตั้งป้าย ที่มีความหลากหลายของวัสดุ สี ตำแหน่งการติดตั้ง และขนาดของป้าย ทำให้พื้นที่ผิวสิ่งก่อสร้างมีความไม่เป็นระเบียบและซับซ้อน โดยเฉพาะอาคารที่มีหลายกิจกรรม และป้ายขนาดใหญ่ในบางแห่งที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของสิ่งก่อสร้างทำให้กิจกรรมบนที่บดบังจน ติใหญ่	การควบคุมอาคารกระทำโดยผ่านการยื่นก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารตามประเภทกิจการต่างๆ ประกอบการ เช่น ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างสำหรับติดตั้งหรือตั้งป้ายทุกชนิด สูงไม่เกิน 12 เมตร จัดการระดับถนนถึงยอดป้าย โดยมิใช่ยกเว้นป้ายที่เมื่อติดตั้งสถานที่ของราชการ	เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2531 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2534	เสนอแนะให้มีการควบคุมขนาดของป้ายและกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายที่ติดกับพื้นผิวอาคารให้มีระเบียบแบบแผนเดียวกัน
สิ่งก่อสร้างมีสีที่เด่นชัดและหลากหลายที่ทำให้เกิดความไม่มีความเป็นระเบียบ มีความโดดเด่น และ ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ร่วมกันของพื้นที่	ยังไม่พบข้อกำหนดการควบคุมและการจัดการระเบียบที่เกี่ยวข้อง		เสนอแนะให้มีการควบคุมลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างให้อยู่ในกลุ่ม โทนสีจากวัสดุธรรมชาติหรือมีความใกล้เคียงกับวัสดุธรรมชาติ โดยมีเงื่อนไข ในการใช้สีที่แตกต่างกันอย่างมีระเบียบ
ข้อเสนอแนะ ในการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ			
พื้นที่ที่เว้นว่างที่มองเห็นได้จากทางสัญจรขององค์ประกอบมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดพื้นที่ที่สีเขียวในพื้นที่ถนนราชดำเนิน	การควบคุมขนาดพื้นที่ที่ดูแคบของอาคาร โดยอาคารที่ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงใหม่กำหนดให้มีพื้นที่ขั้นที่มากที่สุด ไม่เกินร้อยละ 70 ของเนื้อที่ที่ดัดแปลงนั้น	เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2531 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2534	เสนอแนะให้มีการส่งเสริมองค์ประกอบของเมืองให้มีพื้นที่ที่เว้นว่างที่สามารถมองเห็นได้จากทางสัญจร
ความสูงของกำแพงที่มากกว่า 2.55 เมตร มีผลไม่เป็นที่ยอมรับและส่งผลทำให้เกิดลักษณะแห้งแล้งของพื้นที่บริเวณของเมือง	ยังไม่พบข้อกำหนดการควบคุมและการจัดการระเบียบที่เกี่ยวข้อง		เสนอแนะให้มีการควบคุมความสูงของกำแพง ให้ความสูงไม่เกิน 2.55 เมตร และควบคุมคุณลักษณะสีของกำแพงให้ใช้ โทนสีขาวและ โทนสีสีแดง
พื้นที่ที่เทียบบางส่วนมีลักษณะแห้งแล้งหรือมีลักษณะทางกายภาพบางประการที่ส่งผลต่อการรับรู้พื้นที่สีเขียว สิ่งเช่น ควบคุมลักษณะกำแพง การกระจายตัวของพืชพรรณไม้ เป็นต้น เป็นต้น	ยังไม่พบข้อกำหนดการควบคุมและการจัดการระเบียบที่เกี่ยวข้อง		เสนอแนะให้มีการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวและสร้างโอกาสในการมองเห็นพื้นที่สีเขียวได้จากทางสัญจร โดยอาศัยพื้นที่ที่เว้นว่างภายในองค์ประกอบ
มีพืชพรรณที่ถูกรังรู้และจัดวางจำเพาะเจาะจง ที่มีสภาพที่มองเห็นได้เด่นชัดในสภาพแวดล้อม ให้ความร่มรื่นและในบางแห่งมีความหนาแน่นเกี่ยวข้องกัน	ยังไม่พบข้อกำหนดการควบคุมและการจัดการระเบียบที่เกี่ยวข้อง		เสนอแนะให้มีการส่งเสริมพืชพรรณที่ถูกรังรู้และจัดวางจำเพาะเจาะจงให้เป็นภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่ศึกษา

จากผลการศึกษาและการอภิปราย นำไปสู่การอธิบายประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ในบริเวณสี่แยกกลางเวียงของพื้นที่ถนนราชดำเนิน อาคารพาณิชย์กรรมซิงเกอร์มักถูกใช้เป็นจุดนัดหมายหรือถูกใช้ในการอธิบายกายภาพของพื้นที่ ในขณะที่ หอพระยามังราย คู่มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) และวัดพันเตา อันเป็นองค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของเมือง และเป็นองค์ประกอบเดิมที่มีมานานในพื้นที่ มักไม่ได้ถูกใช้ในการอธิบายกายภาพของพื้นที่หรืออาจไม่เป็นที่รู้จักหรือถูกจดจำ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าอาคารพาณิชย์กรรมซิงเกอร์ หอพระยามังรายและคู่มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) เป็นองค์ประกอบของเมืองที่ปรากฏในจินตภาพสาธารณะ และมีคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้และจดจำได้ โดยอาคารพาณิชย์กรรมซิงเกอร์ ประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่มีการปิดทับพื้นผิวอาคารด้วยป้ายเกือบทั้งหมดซึ่งทำให้มีพื้นผิวที่บดบังเป็นระนาบติดต่อกันขนาดใหญ่และมีคุณลักษณะสีในโทนสีแดง โทนสีขาวและโทนสีเทา ซึ่งทั้ง 2 คุณลักษณะดังกล่าวนี้ มีผลไม่เป็นที่ชื่นชอบ จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการควบคุมปรับปรุงทางกายภาพ โดยอาศัยคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบเป็นแนวทาง อันประกอบไปด้วยการเสนอแนะให้มีการควบคุมขนาดของป้ายและกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายให้มีระเบียบที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ประกอบกับการควบคุมลักษณะสีของสิ่งก่อสร้างให้อยู่ในกลุ่มโทนสีจากวัสดุธรรมชาติหรือใกล้เคียงกับสีของวัสดุธรรมชาติ จากข้อเสนอแนะดังกล่าวน่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนกายภาพของสิ่งก่อสร้างให้เป็นที่น่าพอใจและทำให้สิ่งก่อสร้างมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ภาพถ่ายในปัจจุบัน

ตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพ

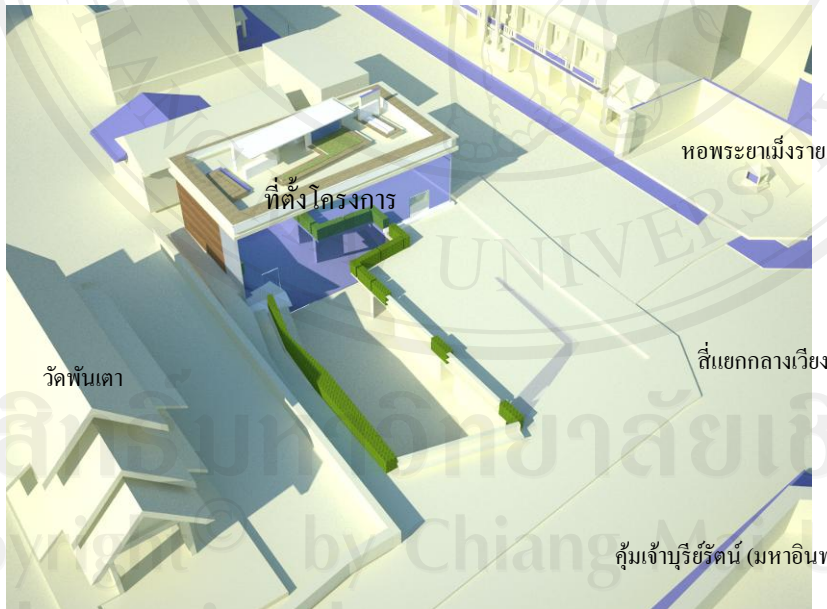
ภาพที่ 6-19 แสดงตัวอย่างการปรับปรุงกายภาพ กรณี อาคารพาณิชย์กรรมซิงเกอร์

ทั้งนี้ อาจมีการส่งเสริมให้พื้นที่สี่แยกกลางเวียงเป็นชุมทางสำคัญของพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมือง และส่งเสริมความสำคัญขององค์ประกอบเดิมในพื้นที่ให้มีกายภาพปรากฏในสภาพแวดล้อมที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้น ดังเช่น โครงการออกแบบเชิงวิสัย ศูนย์การท่องเที่ยวเขตพื้นที่คูเมือง : กรณีศึกษาพื้นที่สี่แยกกลางเวียง (ถนนราชดำเนิน-ถนนพระปกเกล้า) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัย ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้เกิดรับรู้จดจำพื้นที่สี่แยกกลางเวียงจากการสร้างพื้นที่เว้นว่างสาธารณะในพื้นที่สี่แยกกลางเวียง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมโอกาสในการมองเห็นจากทางสัญจรที่มีต่อ กลุ่มเจ้าบุรี-

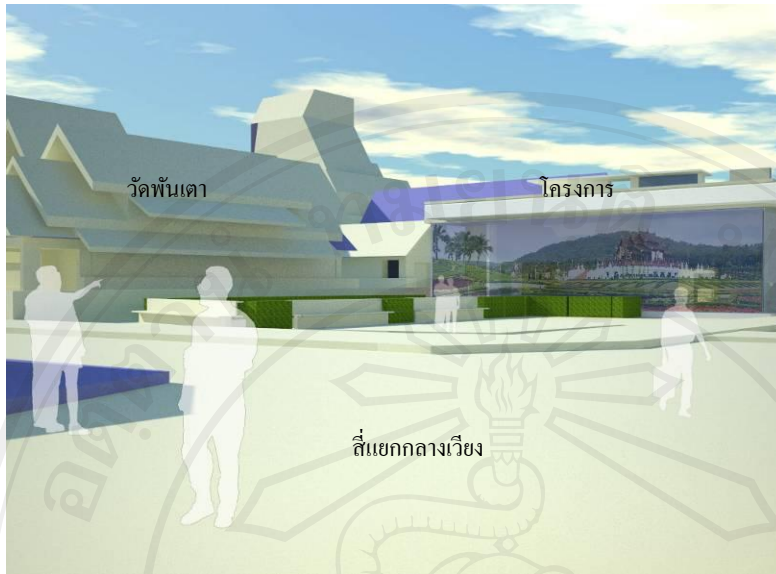
รัตน์ (มหาอินทร์) และ วัดพันเตาให้มีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้นในสภาพแวดล้อม ตลอดจนการเชื่อมโยงอาคารใต้พื้นดินเพื่อให้เกิดมุมมองที่สื่อถึงความสำคัญของหอพระยามังรายซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความหมายเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของเมือง เป็นต้น

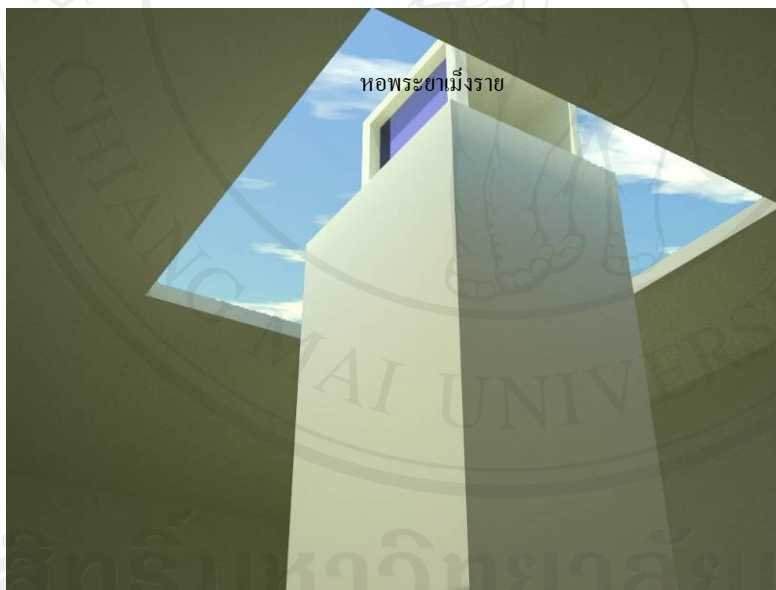
ภาพที่ 6-20 แสดงพื้นที่ตั้ง โครงการศูนย์การท่องเที่ยวเขตพื้นที่คูเมือง บริเวณอาคารพาณิชย์กรรม F2L19

ภาพที่ 6-21 แสดงผังโครงการศูนย์การท่องเที่ยวเขตพื้นที่คูเมือง

ภาพที่ 6-22 แสดงตัวอย่างการส่งเสริมโอกาสในการมองเห็นวัดพันเตา

ภาพที่ 6-23 การเชื่อมโยงอาคารได้พื้นดินเพื่อให้เกิดมุมมองที่สื่อถึงความสำคัญของหอพระยามังราย

จากข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้กรอบคิดทางด้านการรับรู้ จดจำ ในการพัฒนากายภาพของเมืองได้ โดยคาดหวังว่าการพัฒนานี้น่าจะสามารถเข้าถึงการรับรู้และจดจำตลอดจนเป็นที่พึงพอใจของปัจเจกผู้ใช้พื้นที่ได้

6.4 สรุป

จากการศึกษาวิจัยนี้นำไปสู่ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. ภายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนินมีจินตภาพสาธารณะอันเกิดจากการรับรู้และจดจำได้คือองค์ประกอบของเมืองอย่างสอดคล้องกัน ทั้งในส่วนของคุณลักษณะทางกายภาพ สิ่งก่อสร้างและคุณลักษณะทางกายภาพบริบทแวดล้อม โดยคุณลักษณะทางกายภาพเหล่านี้มีความเชื่อมโยงต่อกันที่ทำให้เกิดทัศนวิสัยในการมองเห็นได้ทางสัญจรซึ่งมีผลต่อการทำให้เกิดการรับรู้จดจำกายภาพในพื้นที่ถนนราชดำเนิน
2. คุณลักษณะกายภาพที่เป็นที่รับรู้และจดจำของปัจเจกนั้นมีผลความชื่นชอบใน 3 ลักษณะ คือ เป็นที่ชื่นชอบ ไม่เป็นที่ชื่นชอบ และ ไม่มีผลต่อความชื่นชอบ โดยผลความชื่นชอบนี้ส่งผลต่อทิศทางในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนิน จากการส่งเสริมคุณลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบและดำเนินการควบคุมหรือปรับปรุง แก้ไขคุณลักษณะที่ไม่เป็นที่ชื่นชอบให้เป็นที่ชื่นชอบ
3. การศึกษาภายใต้กรอบความคิดทางด้านการรับรู้ การจดจำ สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ถนนราชดำเนินได้โดยอาศัยคุณลักษณะทางกายภาพสามารถเข้าถึงการรับรู้จดจำและผลความชื่นชอบที่มีต่อคุณลักษณะดังกล่าวของปัจเจก โดยจะเป็นการส่งเสริมให้ปัจเจกผู้ใช้พื้นที่เกิดการรับรู้จดจำและมีความพึงพอใจต่อกายภาพของเมืองในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของภาครัฐ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการดำเนินการตามนโยบายการเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของถนนราชดำเนินให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

6.5 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางปรับปรุง

- จากการศึกษานอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการเก็บข้อมูลจินตภาพจากปัจเจกนั้นมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ ฐานะทางสังคม พื้นที่อยู่อาศัย ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัจจัยดังกล่าวแต่เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลา จึงทำให้มีการจำกัดเฉพาะตัวแปรทางด้านประสบการณ์ ซึ่งทำให้ผลการจดจำที่ได้นั้นมีกลุ่มองค์ประกอบของเมืองที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังเช่น ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างจากการศึกษานี้ ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 15-64 ปี ในกลุ่มที่มีอายุ 40 ขึ้นไปจะมีการรับรู้และจดจำตลอดจนการอธิบายถึงองค์ประกอบเดิมของเมืองได้ดี ในขณะที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี จะให้รายละเอียดองค์ประกอบที่สร้างใหม่ตลอดจนร้านค้าและกิจการต่างๆ ได้ดี หรือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์อันเนื่องมาจากการทำงาน จะสามารถรับรู้และจดจำองค์ประกอบของ

เมืองได้ดีในบริเวณทางสัญจรประจำที่เข้าสู่ที่ทำงาน ในขณะที่กลุ่มผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะให้ข้อมูลได้ดีกว่าเนื่องจากเป็นพื้นที่ในละแวกบ้านของตนเอง ในการศึกษาต่อไปจึงน่าจะมีการกำหนดตัวแปรที่มากขึ้น ดังเช่นการกำหนดช่วงอายุ กำหนดให้เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เป็นต้น

- สำหรับงานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากประชากรตัวอย่าง 30 คน โดยการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง ทำให้เกิดข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาและการเข้าถึงกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีความสะดวกและเวลาในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ทั้งนี้ จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากประชากรตัวอย่างนั้น ทำให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการวิเคราะห์ตามเงื่อนไขที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนากายภาพในที่สุด ดังนั้นในการใช้กลุ่มประชากรตัวอย่าง 30 คนจึงอยู่ในขอบเขตที่เชื่อถือได้ แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยในกรอบคิดเดียวกันนี้รวมไปถึงการศึกษาเพื่อขยายผลต่อไป อาจต้องมีการกำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่างที่แตกต่างออกไปตามแต่วิธีการเก็บข้อมูลและเงื่อนไขที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล
- จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ต้องการผลคุณลักษณะทางกายภาพองค์ประกอบของเมืองที่ถูกรับรู้และจดจำประกอบกับประชากรตัวอย่างสามารถรับรู้และจดจำองค์ประกอบของเมือง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17 แห่งต่อคน จึงเกิดการสัมภาษณ์โดยใช้ชุดคำถามซ้ำซ้อนในบุคคลเดียวกัน ทำให้ประชากรตัวอย่างเกิดความเคยชินในการตอบคำถามด้วยข้อมูลซ้ำๆ กัน ซึ่งอาจต้องมีการหยุดพัก หรือปรับปรุงเครื่องมือในส่วนที่เป็นชุดคำถามเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซากและสามารถทำให้ประชากรตัวอย่างอธิบายคุณลักษณะทางกายภาพได้มากยิ่งขึ้น
- จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้ ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะทางกายภาพที่ถูกรับรู้และจดจำในหลายประการ ซึ่งผลคุณลักษณะที่ได้บางประการนั้น สามารถทำการศึกษาขยายผลเพิ่มเติมซึ่งเชื่อว่าจะทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถปรับใช้กับข้อกำหนดตามนโยบายของภาครัฐได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ดังเช่น ควบคุมลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีโครงหลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่ในระดับความสูง 1-2 ชั้น ซึ่งอาจมีการศึกษาขยายผลถึงความสูงที่แน่นอน ข้อเสนอแนะการควบคุมขนาดของป้ายและกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้ายให้มีระเบียบที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ที่อาจมีการศึกษาขยายผลหาขนาดของระนาบพื้นผิวที่บตันอันเกิดจากป้ายที่มีผลทำให้เกิดความไม่ชื้นชอบเพื่อให้สามารถกำหนดขนาดและตำแหน่งติดตั้งป้ายที่แน่นอนได้ เป็นต้น

- จากผลการศึกษาพบว่ามีการรับรู้และจดจำตลอดจนผลความชื่นชอบที่เชื่อมโยงกับมิติทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม โดยผู้วิจัยพบว่า มีการรับรู้และจดจำคຸ້ມເຈົ້າຣາຣວງສ໌ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງກ່ອສຳຣັງທີ່ຢູ່ໃນອຸ່ງກໍ່ປຳຣະກອບ F2R9(2) ແຕ່ບໍ່ສາມາດອຳຣາຍຄຸ້ມລັກຊະນະຂອງສິ່ງກ່ອສຳຣັງໄດ້ ຈຶ່ງແສດຊງຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງປຳຣະວິທະຍາສາດຳຣ໌ໃນພື້ນທີ່ທີ່ຳຳໃຫ້ປັ່ງເຈດືນນັ້ນ ມີການຳຣູ້ກຳຣ໌ມີຕົວຕນຢູ່ຂອງຄຸ້ມເຈົ້າຣາຣວງສ໌ແມ່ຍ່າງບໍ່ສາມາດອຳຣາຍຄຸ້ມລັກຊະນະທາງກາຍກຳພາໄດ້ຄຶຕາມ ແລະ ພວບວ່າເມື່ອທຳການສັມກຳພາຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງທີ່ມີຕໍ່ອຸ່ງກໍ່ປຳຣະກອບໃນຄຸ້ມວັດ ມັກຈະມີຜລເປັນທີ່ຊຶ່ງເຊື່ອມເສມອຸ່ງຊຶ່ງນຳຈະມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງສາສນາ ຈຶ່ງວັດເປັນຕົວແທນຂອງສິ່ງທີ່ດຶງດຳ ແຕ່ເມື່ອມີການໃຊ້ຄຳອາມທີ່ຈຳເພາະເຈາະຄຶງຄວາມລັກຊະນະທາງກາຍກຳພາມາຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງກັນຣະຫວ່າງວັດ ຈຶ່ງຈະມີການແສດຊງຄວາມເຊື່ອມໂຍງ ບໍ່ເປັນທີ່ຊຶ່ງເຊື່ອມ
- ຜລການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງນີ້ເປັນຜລການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງກາຍກຳພາຣະຫວ່າງອຸ່ງກໍ່ປຳຣະກອບເກ່າແລະອຸ່ງກໍ່ປຳຣະກອບໃໝ່ ອັນເປັນລັກຊະນະເຈາະຂອງພື້ນທີ່ຄນນຣາຣດຳນຶນ ຈຶ່ງຳກຳມີການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງໃນພື້ນທີ່ອື່ນທີ່ມີລັກຊະນະທາງກາຍກຳພາທີ່ແຕກຕ່າງ ດັ່ງເຊັ່ນ ພື້ນທີ່ຄນນຶມມານເມີນທຳທີ່ເປັນຍຳນຳຣູກຄຶງ ພື້ນທີ່ຄນນຳຣູກຄຶງທີ່ເປັນຍຳນຳການຄຳເກ່າ ສອຍວັດ ອຸໂມງຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງທີ່ເປັນຍຳນຳທີ່ມີການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງອາຄຳທີ່ພັກອາຄຳສຳສູງ ອາຈະໃຫ້ຜລການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງແຕກຕ່າງແລະເຊື່ອມໂຍງນຳຈະເປັນປຳຣະໂຍຊນຕໍ່ການຳຣູ້ຄຶງຄວາມເຊື່ອມໂຍງທາງກາຍກຳພາໃນພື້ນທີ່ດັ່ງຄຳເກ່າດ້ວຍເຊັ່ນຄັນ

